
[2019-68-RE](#)

Causa 2019-68-RE

(M. S. V. c/ Principat d'Andorra)

Número de registre 443-2019. Recurs d'empara

Sentència del 21 de gener del 2020

BOPA núm. 7, del 29 de gener del 2020

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, l'11 d'octubre del 2019, per la representació processal de M. S. V., client de VALORA, SA, mitjançant el qual interposa un recurs d'empara per la inactivitat de la Batllia en l'admissió o inadmissió de les proves proposades per aquesta part en contestació a la providència del 26 de juny del 2017, que derivaria en una presumpta vulneració del dret a un procés degut de durada raonable, reconegut a l'article 10 de la Constitució, i, atès que demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració del dret esmentat i que es reposi el recurrent en la integritat del seu dret ordenant un termini el més breu possible per obtenir la resposta sol·licitada;

Vista la Constitució, especialment els articles 10, 41.2, 98 c) i 102;

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítols primer i sisè;

Vist l'acte del Tribunal Constitucional de l'11 de novembre del 2019, que va admetre a tràmit, sense efectes suspensius, aquest recurs d'empara;

Vist l'escrit d'al·legacions presentat, el 29 de novembre del 2019, pel Ministeri Fiscal;

Vistes les conclusions formulades dintre de termini per la part recurrent i pel Ministeri Fiscal;

Escoltat l'informe del magistrat ponent, Sr. Joan Manel Abril Campoy;

1. Antecedents processals davant les jurisdiccions ordinàries

1.1. Les diligències prèvies relatives a la causa 8000080/2015 (coneguda com a causa VALORA) es van iniciar el 2 de febrer del 2007.

1.2. La part recurrent va comparèixer davant la Batllia, el 22 de febrer del 2007, designant representació lletrada i constituïnt-se seguidament en actora civil.

1.3. El 15 de desembre del 2014, va esdevenir acusació particular, condició recollida mitjançant un aute de la Batllia del 10 de febrer del 2015.

1.4. El 26 de juny del 2017, la batlle instructora va dictar una providència mitjançant la qual decidia donar vista de les actuacions al Ministeri Fiscal i a totes les parts, d'acord amb les disposicions de l'article 121 de la Llei qualificada del Codi de procediment penal.

1.5. D'ençà aquesta data la Batllia no ha practicat cap tipus de prova, ni tan sols ha admès o inadmès les proves presentades per la part recurrent malgrat diversos insistiments.

1.6. L'11 d'octubre del 2019, la representació processal de M. S. V., client de VALORA, SA, va interposar un recurs d'empara contra la inactivitat de la Batllia en l'admissió o inadmissió de les proves proposades per aquesta part en contestació a la providència del 26 de juny del 2017, que derivaria en una presumpta vulneració del dret a un procés degut de durada raonable, reconegut a l'article 10 de la Constitució.

2. Argumentació jurídica

2.1. Argumentació jurídica de la part recurrent

- La part recurrent exposa que després de vint-i-set mesos i mig des de la presentació del seu escrit en què proposava la pràctica de noves diligències, a l'empara de l'article 121 del Codi de procediment penal, la Secció d'Instrucció Especialitzada 1 de la Batllia no s'ha pronunciat sobre la petició. Entén que aquesta inactivitat i aquest silenci vulnereu el seu dret a un judici de durada raonable, reconegut a l'article 10.2 de la Constitució.

- Assenyala que el Tribunal Constitucional ha admès l'accés directe en empara davant la inactivitat processal (veg. la sentència del 7 de maig del 2018, recaiguda en la causa 2017-54-RE).

- Després de citar la jurisprudència d'aquest Tribunal Constitucional respecte de les dilacions indegudes, considera que en el cas que ens ocupa, el transcurs de més de dos anys per resoldre les peticions de pràctica de prova ha de ser considerat excessiu. En efecte, la causa matriu sí es pot considerar complexa, degut al seu caràcter economicofinancer, però la petició d'admissió o no de proves a l'empara de l'article 121 del Codi de procediment penal no ho és. Afegeix que l'acumulació de sumaris judicials, els canvis de batlles i la manca de recursos materials i humans no poden afectar al dret fonamental a un judici de durada raonable, com així ho han afirmat el Tribunal Europeu dels Drets Humans i aquest Tribunal Constitucional.

- Finalment, sol·licita que s'estableixi un termini màxim, el més breu possible, per tal que la Secció d'Instrucció Especialitzada 1 resolgui les peticions relatives a l'admissió o no de les proves.

- Per acabar, demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la

vulneració del dret esmentat i que es reposit el recurrent en la integritat del seu dret ordenant un termini el més breu possible per obtenir la resposta sol·licitada.

2.2. Argumentació del Ministeri Fiscal

- El Ministeri Fiscal reconeix que en la tramitació del procediment s'ha produït una dilació objectivament indeguda, atès que malgrat la complexitat de la causa, han transcorregut més de 12 anys des de la seva incoació, el 2 de febrer del 2007, fins ara, sense que aquesta dilació sigui atribuïble a la part recurrent en empara.
- Comparteix que l'acumulació d'afers, canvis i substitucions de batlles o manca de recursos materials i humans no poden afectar al dret fonamental a un procés de durada raonable, de manera que correspon als poders públics analitzar quines són les dificultats existents per tal d'evitar la reiteració d'aquestes vulneracions.
- Per acabar, considera que s'ha vulnerat el dret a un judici de durada raonable denunciat per la part recurrent en el marc d'aquesta causa.

3. Fonaments jurídics del Tribunal Constitucional

3.1. Aquest Tribunal Constitucional ja ha tingut ocasió de precisar quins són els elements que s'han de ponderar per apreciar si existeix o no una vulneració del dret a la jurisdicció en el seu vessant del dret a un procés degut de durada raonable (article 10.2 de la Constitució).

La concreció de la durada "*raonable*", com a concepte jurídic indeterminat exigeix valorar la complexitat processal, el temps transcorregut, l'actitud processal de les parts i l'activitat dels tribunals -veg. per ex. les sentències de l'11 de novembre del 2019 (causa 2019-62-RE), de l'11 de juliol del 2019 (causa 2019-21-RE), del 22 de maig del 2019 (causa 2019-14-RE), del 7 de maig del 2018 (causes 2017-38-RE i 2017-54-RE), del 7 de setembre del 2018 (causa 2018-10-RE), del 19 de desembre del 2018 (causa 2018-50-RE), del 10 d'octubre del 2016 (causa 2016-8-RE), del 25 de maig del 2007 (causa 2007-2-RE), i d'acord amb les peculiaritats del cas concret, la sentència del 15 de desembre del 2014 (causa 2014-23-RE). I aquesta doctrina del Tribunal Constitucional s'alinea amb la jurisprudència del Tribunal Europeu dels Drets Humans (veg. la sentència del 13 de juliol de 1983, recaiguda en el cas Zimmermann i Steiner c/ Suïssa, així com la sentència del 27 de juny del 2000, recaiguda en el cas Frydlender c/ França).

3.2. En aquest cas, no hi ha dubte de la complexitat de l'afet principal que s'investiga, ja que la seva dificultat des del punt de vista econòmic i financer és evident. No obstant això, com ja es va declarar en la sentència de l'11 de juliol del 2019 (causa 2019-21-RE anteriorment citada), quan, al marge del procés principal, es plantegen qüestions dotades de completesa jurídica i que es poden considerar com a incidentals, es pot aplicar l'exigència de durada raonable com si es tractés d'un judici complet.

En el cas que ara ens ocupa, resta clara la durada no raonable del procés principal, el qual, malgrat la seva complexitat tècnica i el gran nombre de parts que han d'intervenir, es troba en tramitació des de fa més de 12 anys. Però també s'ha d'entendre que una petició de noves diligències, a l'empara de l'article 121 del Codi de procediment penal, no es pot dilatar més de dos anys per ser resolta, ja que aquesta actuació no es troba justificada per cap complexitat ni tècnica ni de la concurrència de

subjectes intervinents, afegint que de les actuacions es desprèn que el retard no és imputable a l'actuació de la part recurrent. En aquest cas, la no resolució de la petició de noves diligències d'instrucció efectuada, el 14 de juliol del 2017, no es pot entendre com a raonable, sinó que respon a una passivitat inexcusable de l'òrgan judicial.

3.3. Per tant, analitzats els elements a ponderar per determinar si existeix o no existeix una durada no raonable del procediment que ens ocupa, s'ha de concloure que la durada del procés en relació amb la resolució de la petició de la part recurrent de noves diligències d'instrucció es revela com a il·lògica i no raonable.

Aleshores, correspon restablir a la part recurrent en la integritat del seu dret fonamental vulnerat i exigir a la Batllia que, en el termini més breu possible, resolgui la petició de noves diligències d'instrucció i posi fi a la durada no raonable d'aquest incident.

Decisió:

En atenció a tot això que s'ha exposat, el Tribunal Constitucional, per l'autoritat que li confereix la Constitució del Principat d'Andorra,

Ha decidit:

1. Estimar el recurs d'empara 2019-68-RE, presentat per la representació processal de M. S. V.
2. Declarar que s'ha vulnerat el seu dret fonamental a un judici de durada raonable, reconegut a l'article 10.2 de la Constitució.
3. Declarar que la part recurrent té dret a ser indemnitzada pels perjudicis soferts.
4. Publicar aquesta sentència, d'acord amb allò que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

I així, per aquesta sentència nostra, que ha de ser notificada a la representació processal de M. S. V., a la presidenta de la Batllia i al Ministeri Fiscal ho pronunciem, manem i signem a Andorra la Vella, el 21 de gener del 2020.

Dominique Rousseau
President

Josep-D. Guàrdia Canela
Vicepresident

Joan Manel Abril Campoy
Magistrat